

"משוב מקדם למידה": מה זה "טוב"? מה זה "מצוין"?

1 הצורך

כבר במהלך לימודי התחברתי מאוד לעקרונות של "משוב מקדם למידה".

ידעתי שכמורה ובמיוחד כרכזת הערכה ארצה לקדם נושא זה בבית הספר. בשנתי הרביעית בתפקיד רכזת הערכה, הצגתי למנהל בית הספר מספר דוגמאות שהמחישו שרוב המשובים מסתכמים במילים בודדות: "מצוין", "כל הכבוד", "עשית עבודה נהדרת", "טוב", או רק "תשתדל יותר". בתיאום עם המנהל החלטנו להתחיל בתהליך הטמעת השימוש ב"משוב מקדם למידה" עם צוות המורות בשפה עברית.

2 מטרת התהליך

בשיתוף עם צוות המורות לשפה עברית הגדרנו שתי מטרות: הרחבת הידע של המורות בנושא "משוב מקדם למידה" ושיפור היכולת שלהן לכתוב משובים מקדמי למידה בשפה העברית.

3

למידה עצמית

החלטנו שצריך לקרוא חומרים על הנושא, לחפש מאמרים וסרטונים שיסייעו לנו ללמידה מעמיקה יותר, תוך התמקדות במשוב כתוב. כל אחת מהמורות חיפשה מאמרים בנושא, ובכל ישיבת צוות קראנו יחד מאמר וקיימנו דיון במסקנות ובתובנות מרכזיות.

4

התנסות עצמית וחשש

הבאנו דוגמאות למשובים שנהגנו לכתוב כמורות. ניתחנו יחד את המשובים והתנסונו בזיהוי נקודות החוזק, בהיבטים הצריכים שיפור, ובכתיבת משוב איכותני. קיימנו מספר פגישות שבהן יישמנו את מה שלמדנו על המשובים שלנו. כל עוד התרגול היה בתיאוריה, הכול זרם כמו שצריך. ברגע שהצעתי לנסות לכתוב משובים לפי העקרונות שזיהינו, עלו החששות. תגובת המורות הייתה: "את יודעת כמה זמן ייקח לי לכתוב משוב כזה ל-36 תלמידים?" וגם "זה הזוי. אני לא יכולה לעשות את זה, זה כל כך מורכב".

6

יישום ושיתוף התלמידים

החלטנו כצוות להתמקד בכיתות ד', ובחרנו לעבוד עם חמישה תלמידים מכל כיתה במסגרת השעות הפרטניות. המשימה הייתה לכתוב משוב שיקדם את הלמידה של התלמידים ויעזור להם לשפר את הביצוע שלהם. בישיבת צוות דנו בעדויות שהביאה כל מורה לגבי כל אחד מהתלמידים איתם היא עובדת. באחת הישיבות אמרה אחת המורות: "התלמיד לא הבין מה כתבתי לו. הוא אפילו לא התייחס לזה"

הבנו שהתלמידים התרגלו שכתבו להם מילה או שתיים על המשימה. הם לא ציפו שהמורה תתייחס למשימה, תכתוב פסקה שלמה ותנסה לכוון אותם לביצוע טוב יותר. הדיון הזה העלה את הצורך בקיום שיחה עם התלמידים בעקבות המשוב הכתוב, להסביר מה אני כמורה כתבתי, מה אני מצפה וגם לשאול מה הם הבינו מהמשוב הכתוב.

5

משחק תפקידים ושינוי

כדי להתמודד עם החששות שהעלו המורות, עשינו משחק תפקידים של מורה-תלמיד. שאלנו מה אני כתלמיד אוכל להבין מהמשוב שניתן לי על ידי המורה, במה הוא יוכל לעזור לי בשלב הבא כשאחזור על אותה משימה, מה אוכל לבצע אחרת.

בעקבות משחק התפקידים נשמעו המורות אחרת: "אני צופה מהצד וחושבת ששווה לנסות ולהתנסות בזה. התלמידים יכולים ללמוד הרבה מהמשוב וזה יאתגר אותם", "בכובע של התלמיד, אני יכולה להבין למה הם לא מתקדמים. מה זה 'טוב'? מה זה 'מצוין'?... איך הוא ישפר את הכתיבה שלו" וגם "חשוב מאוד לכתוב לתלמיד משוב, זה מכוון אותו, זה לא רק לכתוב 'טוב' ולעבור הלאה". אחרי משחק התפקידים כולנו ידענו שהתהליך דורש מאמץ, אבל כדאי לנסות ולא לוותר.

7

הרחבת המעגל

השנה הרחבנו את המעגל. התחלתי לעבוד עם צוות המורות בשפה הערבית תוך התמקדות בנושא ההבעה בכתב שבו המורות רואות קושי ניכר אצל התלמידים. כרכזת הערכה קיימתי עם צוות השפה הערבית כמעט אותו תהליך שעשיתי עם צוות המורות בשפה עברית. בתחילת השנה סברו המורות בצוות השפה הערבית שמשוב מתייחס לפירוט כל השגיאות של כל תלמיד במבחן. התלמיד קיבל את הדף שלו עם הערות על הביצוע שלו בכל שאלה. התחלנו לפרק את ה"משובים" שהמורות נתנו: התייחסנו לשגיאות הספציפיות וכיוונו את התלמידים ללמוד מהשגיאות שלהם. המורות התלהבו, כל אחת בחרה חמישה תלמידים מכל כיתה ולהם היא נתנה משובים מתמשכים למשימת הכתיבה שהם כתבו.

